



Fakamatala fakamuimui taha ki he tu'unga e 'Ea,
pea mo e fakafuofua ki he 'uha ki



Ma'asi
mo
Ma'asi ki Me 2024

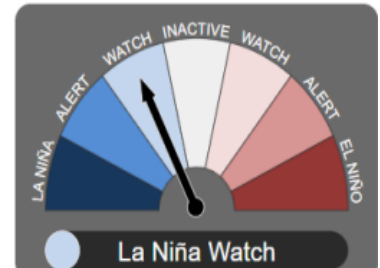
Tukuatu: 10 Fepueli 2025

Koe toe vakai kihe 'Ea 'i he mahina Sanuali:

- Ko e ongo 'alotamaki fakatalopiki TD03 mo TD04 na'a na 'omi 'ae ngaahi 'uha lalahi ki he Tokelau o tofuhia ai 'ae ongo Niua tautefito ki Niuatoputapu.
- Na'e lahi pe ke 'ihe 'avalisi pe ma'olunga 'ihe 'avalisi angamaheni 'ae 'uha 'ihe ngaahi feitu'u lahi 'oe 'otu Tonga.
- Koe 'uha lahi taha na'e lekooti 'i sanuali 'i loto 'ihe houa 'e 24 na'e 269.9mm 'i Niuatoputapu 'ihe 'aho 7.
- Koe 'avalisi 'oe mafana 'oe 'Ea na'e 25.7°C 'aia na'e mokomoko ange 'aki 'ihe 'avalisi 'ae 1.2°C.
- Koe mafana taha 'oe 'Ea na'e 33.5°C 'i Lapaha 'he 'aho 24.
- Koe mokomoko taha 'oe 'Ea na'e 16.2°C 'ihe po'uli 'oe 'aho 12 'i Fua'amotu.

Tu'unga 'oe faha'i ta'u

- Koe faha'ita'u (ENSO) 'oku kei tu'uma'u pe 'ihe angamaheni. Kuo lahi 'ae ngaahi faka'ilonga 'oe La Nina 'i he 'Ea moe 'atimosifia ka 'oku 'ikai ke lava ke tolonga o fuoloa atu ke malava ke fenapasi moe ngaahi natula 'oe La Niña ke lava ke fakapapau'i kuo tau 'ihe faha'i ta'u La .Niña



Koe ngaahi fua 'uha meihe mahina 'e 6 kuo hili, 'Aokosi 2024 ki Sanuali 2025 (mm)						
	'Aokosi	Sepitema	'Okatopa	Novema	Tisema	Sanuali
Niuafou'ou	165.0	106.0	n/a	n/a	n/a	n/a
Niuatoputapu	50.0	148.5	128.5	156.0	141.1	623.9
Vava'u	109.1	144.6	60.9	155.6	272.2	249.6
Ha'apai	18.5	87.6	87.3	84.7	135.0	178.8
Fua'amotu	93.8	87.8	383.7	145.0	162.0	236.7
Nuku'alofa	159.0	64.0	387.0	126.0	107.5	121.0
'Eua	208.5	128.5	587.6	147.7	131.5	284.0
Ma'olalo 'ihe 'avalisi		'Avalisi (angamaheni)		Ma'olunga 'ihe 'avalisi		

Fakafuofua kihe 'Uha moe Mafana e 'Ea ki Fepueli & Fepueli ki 'Epeleli 2025

- Fakatatau ki he ngaahi fakafuofua 'ae ngaahi me'afua fakamamani lahi ki he faha'i ta'u 'oku 'ikai ha fakamamafa ki ha tafa'aki, pe 'i hono fakalea mahino koe faha'i ta'u 'oku 'ikai ke La Niña pe El Niño ka 'oku tu'u pe 'i lotomalie pe tatau moe 'avalisi angamaheni.
- Koe fakafuofua ki he 'uha ki Ma'asi, 'oku lahi ange pe 'ae faingamalie ke 'ihe 'avalisi pe ma'olunga 'ihe 'avalisi kihe kotoa pe 'otu Tonga.
- Koe fakafuofua ki he 'uha ki Ma'asi ki Sune 2025 'oku natula tatau pe moe ngaahi faha'ita'u La Niña 'ihe kuo hili, vakai kihe Fika 1.
- 'Oku fakafuofua 'e mafana ange 'ae 'Ea 'ihe 'avalisi angamaheni, vakai kihe Fika 2.
- Koe fakafuofua 'e 'ihe 'avalisi 'ae ma'olunga 'oe tahi kihe ngaahi potutahi 'o Tongatapu o a'u ki he potutahi 'o Vava'u. Koe potutahi fakatonga 'oku fakafuofua 'e ma'olunga 'ihe 'avalisi 'aki 'ae 30-60mm, pea kihe ngaahi potutahi kihe Tokelau 'o Vava'u 'o a'u kihe ongo Niua 'e ma'olalo ange 'ihe 'avalisi fakafuofua kihe 30-60mm, vakai kihe Fika 3.
- Koe mafana 'oe tahi 'oku fakafuofua 'e 'ihe 29°C. Koe konga tahi mafana 'oku angamaheni ke toka kihe Tokelau 'oe ongo Niua, ka 'ihe vaha'a taimi koeni 'o Ma'asi ki Me 2025 'oku fakafuofua ke nga'unu fakatonga mai ki he potutahi vaha'a 'oe ongo Niua mo Vava'u, vakai kihe Fika 4.

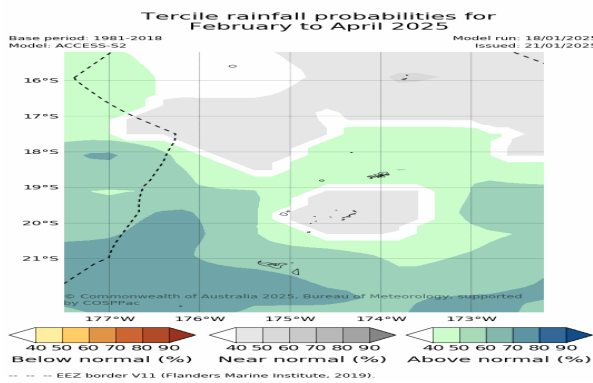


Fig 1. Fakafuofua kihe 'uha

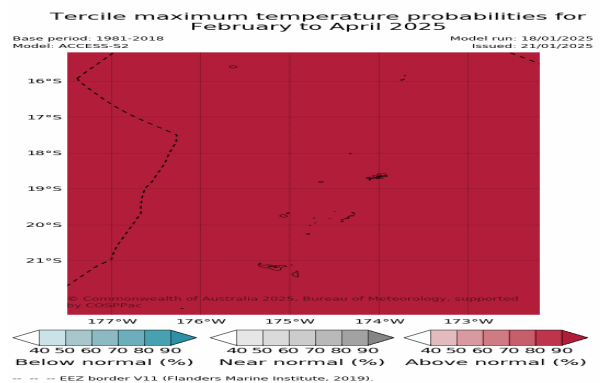


Fig 2. Fakafuofua kihe ma'olunga 'oe

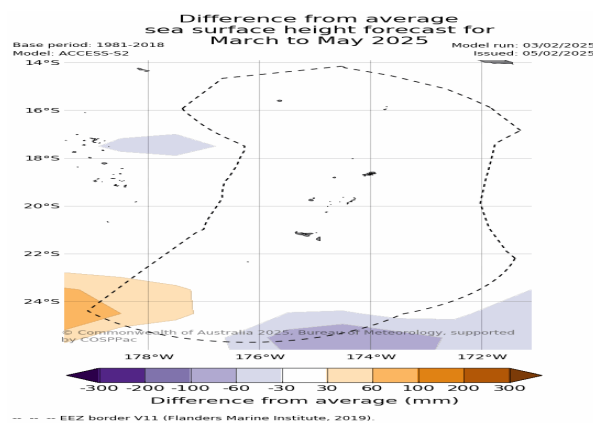


Fig 3. Fakafuofua kihe ma'olunga e tahi

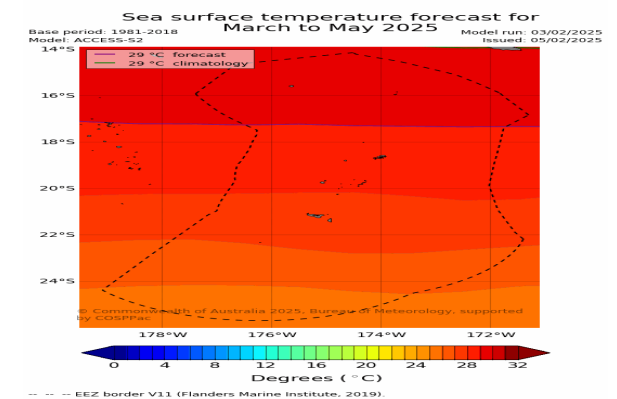


Fig 4. Fakafuofua kihe mafana 'oe tahi

Koe fakamatala 'Ea hoko 'e tuku atu ia fakafuofua kihe uike 2 'o Ma'asi 2025 pe ofi kiai.

Fakatokanga'i ange.

Koe fakamatala ni 'oku fa'u ia 'i he 'osi pe 'ae mahina kotoa hili hano tanaki mai e fakamatala mei he ngaahi 'ofisi vakai matangi 'I he 'otu Tonga ni. Lolotonga hono fakahoko 'ehe Potungae 'a hono 'anlaiso mo fakapapau' 'ae ngaahi fakamatala kuo tanaki ke fa'u 'aki 'ae fakamatala ni, 'oku 'ikai ke fakapapau atu 'ae Potungae kihe kakato moe tonu 'ae fakamatala ni pea 'oku 'ikai ke totonu keke falala kakato kihe ngaahi fakamatala ni. Koe ngaahi fakamatala ni 'oku 'oatu pe ke tokoni ki ho'o fai tu'utu'uni. He 'ikai ke 'iai ha kaunga 'ae Potungae ki ha'o faitu'utu'uni pe ko ha mole, maumau pe mo'ua 'e hoko tupu mei ha'o ngaue'aki 'oe fakamatala ni. Ki ha'o toe faka'eke'eke fekau'aki moe fakamatala ni pea ke kataki 'o fetu'utaki mai ki he talekita 'oe Potungae Vakai Matangi 'I he metstaff@met.gov.to pe koe puha 1380 pe koe telefoni: (676) 0800638, 7400062 ki ha toe fakaikiiki.